

2019-06-27
A2019/01265/A

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsförmedlingen
Hälsingegatan 38
113 99 Stockholm

Uppdrag inför införandet av ett intensivår för nyanlända

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Arbetsförmedlingen att ta fram förslag och analysera vissa frågor inom ramen för Regeringskansliets arbete med att införa ett intensivår för nyanlända inom etableringsprogrammet. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med Delegationen för unga och nyanlända till arbete. Uppdraget bygger på en överenskommelse mellan regeringen, Centerpartiet och Liberalerna.

Arbetsförmedlingen ska

- analysera och redovisa olika alternativ för hur planering och samordning av den enskildes intensivår kan ske, inklusive vilka aktörer eller vilken aktör som kan göra detta, samt för- och nackdelar med olika alternativ,
- ta fram förslag på hur kedjan av sammanhängande och parallella insatser kan tillhandahållas inom intensivåret och kunna kopplas till behovet av arbetskraft,
- ta fram förslag på hur urval av deltagare kan ske, inklusive en analys av hur urvalet berör både kvinnor och män,
- ta fram förslag på hur intensiv praktik med anordningspeng till arbetsgivaren kan möjliggöras,
- ta fram förslag på hur deltagare ska kunna erbjudas en mentor med svensk yrkeserfarenhet under intensivåret,

- ta fram förslag på en ordning för utfärdandet av ett kunskapscertifikat för den som har genomfört intensivåret och nått tillräckliga nivåer inom yrkeskunskap och svenska,
- ta fram förslag på hur information om utbud av insatser utöver heltid kan tillgängliggöras, och hur förordningen (2015:848) om statsbidrag för särskilda främjande- och utvecklingsinsatser i syfte att påskynda nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden skulle kunna användas för att ytterligare möjliggöra sådana insatser, och
- ta fram förslag på hur insatserna i sig och intensivåret som helhet ska vara mätbara, så att de kan följas upp och utvärderas.

I uppdraget ingår att analysera behovet av reglering. I arbetet med uppdraget ska Arbetsförmedlingen beakta uppdraget ”Uppdrag att förbereda för och att bistå med att analysera vissa förutsättningar inför reformeringen av Arbetsförmedlingen” [A2019/00923/A].

Erfarenheter från exempelvis etableringsuppdraget, lokala jobbspår, snabbspår inom bristyrken, kombinationer av yrkesutbildning på komvux och svenska för invandrare (sfi), arbetsgivararbetet inom ramen för 100-klubben och andra relevanta erfarenheter ska tas tillvara. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomgående finnas med i analyser och förslag, med intentionen att intensivåret ska möjliggöra en så jämn könsfördelning som möjligt bland deltagarna.

Arbetsförmedlingen ska fortlöpande hålla Arbetsmarknadsdepartementet informerat om uppdragets genomförande. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) senast den 29 november 2019.

Skälen för regeringens beslut

I januari 2019 slöts en sakpolitisk överenskommelse mellan regeringspartierna, Centerpartiet och Liberalerna (överenskommelsen). En del av överenskommelsen är att en svensk nystart införs. Det är ett integrationsår med intensiv yrkessvenska, yrkesförberedande och yrkesinriktad sfi kombinerat med korta utbildningar och praktik inom samma yrkeskategori, intensiv praktik inom bristyrken med en anordningspeng till arbetsgivaren, obligatorisk samhällsorientering, ettåriga mentorsprogram med regelbundna träffar med en mentor med svensk yrkeserfarenhet samt ett

kunskapscertifikat för de som nått de högt satta målen för yrkeskunskap och språk.

Regeringen avser därför att införa ett intensivår inom ramen för etableringsprogrammet enligt förordningen (2017:820) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Intensivåret ska bestå av en kedja av språkintensiva och yrkesnära insatser som ges parallellt eller efter varandra under en relativt kort sammanhängande period. Införandet av intensivåret syftar bland annat till att öka möjligheterna för individerna att frivilligt kunna ta del av vissa insatser utöver heltid, och att individerna ska kunna erbjudas fler utbildningstimmar för språkundervisning och en snabbare utbildningstakt för att nå ambitiösa mål. Syftet är att deltagarna efter intensivåret ska vara matchningsbara mot arbetsmarknaden och komma i arbete inom ett år efter påbörjat intensivår. Av dem som inte direkt kommer i arbete efter avslutat intensivår, bör det mest centrala vara jobsökaraktiver eller matchningsinsatser liknande det som erbjuds övriga inskrivna arbetssökande. Det är viktigt att Arbetsförmedlingen vid den arbetsmarknadspolitiska bedömningen efter intensivåret ser till individens enskilda behov av insatser. Både individens egen motivation och förutsättningar att slutföra intensivåret bör vara avgörande för vilka som bedöms lämpliga att delta i intensivåret. Vid urvalet av deltagare ska ett jämställdhetsperspektiv beaktas. Utgångspunkten är att individen ska delta i sådana insatser som anges i överenskommelsen på heltid under ett år och att intensivåret ska påbörjas så tidigt som möjligt.

Viss flexibilitet bör finnas vad gäller deltagarnas sammanlagda tid i intensivåret, på så sätt att det bör vara möjligt med en kortare tid än ett år där så bedöms lämpligt. I undantagsfall bör det vara möjligt med en längre tid. Viss flexibilitet bör även i undantagsfall finnas vad gäller när under tiden i etableringsprogrammet som den enskilde kan påbörja intensivåret. Det bör även finnas viss flexibilitet vad gäller sammansättningen av insatser och vilka insatser som bedöms lämpliga för den enskilde, inklusive exempelvis kompletterande utbildningar. Deltagare bör kunna ingå i ett snabbspår eller lokalt jobbspår under tiden i intensivåret. Deltagaren kommer att omfattas av nuvarande regelverk för ersättning och sanktioner.

Bedömningen är att de flesta av insatserna som anges i överenskommelsen kan ges till deltagare i intensivåret utan att det krävs författningsändringar. Det behöver analyseras hur intensiv praktik med anordningspeng till

arbetsgivaren kan möjliggöras och vilka särskilda krav som kan ställas på arbetsgivaren och deltagaren. I detta sammanhang bör även statsstödsregler beaktas. Det behöver även analyseras hur deltagare inom intensivåret ska kunna erbjudas en mentor med svensk yrkeserfarenhet. Vidare behöver det analyseras hur en ordning för utfärdandet av ett kunskapscertifikat för den som har genomfört intensivåret kan utformas.

Inriktningen är att Arbetsförmedlingen har det samlade ansvaret för individernas deltagande i intensivåret då deltagaren är inskriven i etableringsprogrammet. Kommunerna kommer spela en avgörande roll inom intensivåret. Vissa insatser ges i kommunal regi, så som sfi och kommunal vuxenutbildning inklusive yrkesinriktad sådan. Ett väl fungerade samarbete mellan olika aktörer, så som Arbetsförmedlingen och kommunerna är centralt och ska beaktas särskilt. Det behöver analyseras vidare vem som ska stå för planeringen och samordningen av den enskilde deltagarens olika insatser under intensivåret, vilket bl.a. inkluderar att finna praktikplats och mentor. Denna roll skulle Arbetsförmedlingen, annan aktör eller en kombination av olika aktörer kunna ha. Det skulle även kunna finnas olika lösningar i olika delar av landet. Relevanta erfarenheter bör tas till vara, så som t.ex. arbete med kedjor av insatser, olika lokala överenskommelser med insatser för nyanlända och tidigare mentorsskapsprogram för nyanlända. Insatserna i sig och intensivåret som helhet behöver vara mätbara så att de bl.a. kan följas upp och utvärderas. Ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra intensivåret.

På regeringens vägnar

Ibrahim Baylan

Cecilia Ragnarsson

Kopia till

Delegationen för unga och nyanlända till arbete

Folkbildningsrådet

Försäkringskassan

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Skolverket

Sveriges Kommuner och Landsting